

Sprawozdanie

komisyi prawniczej o wniosku posła d'Abancourta w przedmiocie wezwania c. k. Rządu o zniesienie opłat za doręczanie pism sądowych po za siedzibą Sądu i o równoczesne wniesienie ustawy zmieniającej postanowienia §. 380 ps. k. w ten sposób, że do skarg z §§. 487 do 497 u. k. używane być mają odpowiednie opłaty.

Wysoki Sejmie!

Sprawa zniesienia względnie obniżenia opłat za doręczanie pism sądowych po za siedzibą sądów w kwocie 17 $\frac{1}{2}$ ct. dotąd pobieranych, była już dawniej przedmiotem obrad komisyjnych i uchwał Wysokiego Sejmu.

Już bowiem na posiedzeniu w dniu 26. listopada 1889 odbytem, uchwalił Wysoki Sejm rezolucyę wzywającą c. k. Rząd, aby przynajmniej obniżył rzeczone opłaty do 10 ct. i aby poczynił odpowiednie zarządzenia w celu ścisłego wykonywania przepisów ministeryalnego rozporządzenia z dnia 3 lipca 1854 l. 169 Dz. u. p., oraz aby przepisy te uzupełnił postanowieniami, któreby jasno wypowiedziały czyli i kiedy należy się ta opłata i kto takową ma uiszczać.

Wskutek tych uchwał c. k. Rząd oznajmił Wydziałowi krajowemu pod dniem 21. stycznia 1891, że c. k. Sądy wyższe w Krakowie i Lwowie otrzymały w tej mierze odpowiednie pouczenia i wskazówki, że jednakowoż c. k. Rząd ani do zniesienia ani nawet do obniżenia rzeczonych opłat o b e c n i e jeszcze przystąpić nie może.

Następnie Wysoki Sejm uchwałą swą z dnia 5. kwietnia 1892 r. ponowił powyższe rezolucyę, a nadto zażądał obniżenia opłaty do 5 ct. od doręzonego pisma sądowego. Na tę rezolucyę c. k. Rząd pomimo trzechkrotnych przynagleń Wydziału krajowego nie dał dotychczas żadnej odpowiedzi.

Komisyja prawnicza wychodząc wówczas z założenia, że c. k. Rząd na pokrycie wydatków połączonych z utrzymaniem posłańców, którzy pisma sądowe mieszkańcom wsi roznosić i doręczać mają, odpowiedni fundusz mieć musi, z drugiej zaś strony przekonawszy się z dat statystycznych, że opłata 17 $\frac{1}{2}$ ct. przynosi znacznie wyższy dochód, aniżeli wynosi koszt utrzymania posłańców, tak, że zupełnie niewłaściwie nadwyżką tych dochodów obdzielają Sądy systemizowanych woźnych celem polepszenia ich bytu, a nawet opędzają częściowo wydatki na diurna, które to wydatki z etatu

c. k. Ministerstwa sprawiedliwości pokrytemi byś winny — dążyła do tego, aby opłaty te zredukowane zostały do minimum.

Obecny wniosek posła d'Abancourta przedstawia się inaczej: dąży on do zupełnego zniesienia opłat za doręczanie pism sądowych i wskazuje zarazem c. k. Rządowi fundusz na pokrycie tego ubytku przez równoczesne wydanie ustawy mającej zmienić postanowienia §. 380 proc. kar. w ten sposób, aby skargi w sprawach karnych o przekroczeniu z §§. 487 do 497 u. k. zaopatrywane były odpowiednim stemplem, w drodze rozporządzenia ustanowić się mającym, i aby z dochodów stemplowych pokrywane były wydatki na utrzymanie posłańców sądowych.

W tej mierze nasuwają się jednak następne wątpliwości i trudności:

Jakkolwiek prawdą jest co wnioskodawca uzasadniając swoje wnioski na posiedzeniu w dniu 9. stycznia br. podniósł i datami statystycznymi z roku 1891 wykazał że ludność wiejska z bardzo błahych częstokroć powodów, słuchając podszeptu licznych na lekki zarobek czyhających pisarzy pokątnych, wnosi skargi o obrazę czci z §§. 487 do 497 u. k., że skargi te wynoszą 65% skarg w całej Monarchii wnoszonych, że na 254.000 skarg rocznie u nas wnoszonych przypada 216.894 uwolnień a zatem zaledwie 20% zasądzeń. to okoliczność ta świadcząca o niskim stopniu i łatwowierności ludu naszego, oraz o krewkości jego, świadczy zarazem o tem, że lud ten snadno ulega przedstawieniom sędziego i chętnie do zgody przystępuje, wskutek czego skargi tego rodzaju upadają.

I tu nasuwa się właśnie wątpliwość czyli obłożenie skarg rzeczonych stemplem, odniosłoby pożądaný skutek, to jest czyli zmniejszyłaby się przez to istotnie liczba wnoszonych skarg, czy też przez nałożenie stempla nie utrudniałoby się najbiedniejszym prawa poszukiwania istotnie doznanej krzywdy?

Komisya sądzi, że tylko oświata, podniesienie dobrobytu, przeztrzymanie przepisów przeciwko pokątnemu pisarstwu, oraz pewne postanowienia prawne w nowo zaprowadzić się mającą ustawę karną w tej mierze przyjęte, usunąć mogą ten anormalny stan, który w innych prowincjach państwa nie istnieje.

Dalej podnieść należy, że powszechny obowiązek użycia stempla na skargi o obrazę czci, trafiłby tożsamo tę ludność, która dotąd wolną jest od opłaty za doręczanie pism sądowych to jest wszystkie miejscowości w których znajduje się siedziba sądu.

Z przemówienia p. wnioskodawcy wynika, że żądałby on wydania odnośnej ustawy wyłącznie dla kraju naszego, ile że Sam twierdzi, iż stosunki w tej mierze to jest co do wnoszonych bezpodstawnych skarg w kraju naszym są wyjątkowe; gdy zaś budżet Ministerstwa sprawiedliwości jest wspólnym, tedy sama tylko Galicya zasilałaby Skarb państwa stemplami używanymi do skarg tego rodzaju — co oczywiście wcale pożądanem nie jest. Gdy zaś stosunki w tej mierze w innych krajach koronnych są inne, tedy nie można przyjąć aby c. k. Rząd skłonić się zechciał do wydania odnośnej ustawy państwowej.

W końcu nadmienić należy że nowa, wkrótce w życie wejść mająca procedura cywilna i w związku z nią pozostające przepisy o postępowaniu egzekucyjnym i wewnętrznym urzędzeniu sądów (nad któremi właśnie nieustająca Komisya prawnicza Rady państwa pracuje) ustanowić mają w pewnej mierze inny sposób doręczania pism sądowych,

W obec tego Komisya nie może zgodzić się z ustępem drugim wniosku posła D'Abancourta.

Zważywszy jednakże że dotychczasowa opłata od doręczania pism sądowych jest dla ludności wiejskiej nader uciążliwą, rzec można wstrętną, ile że ludność ta

nieposiadając na wsi gotówki częstokroć z tego powodu się obdłuża, dobytek swój za bezcen sprzedaje lub zastawia, częstokroć umyślnie celem uiszczenia tej opłaty kilkumilową podróż do Sądu odbywać musi,

zważywszy że c. k. Rząd, czerpiąc znaczne dochody z wymiaru sprawiedliwości w stemplach i taksach, wydatek za doręczanie pism sądowych po wsiach sam ponieść jest w stanie, tak jak ponosi takowy w miastach,

zważywszy że doręczanie pism przez posłańców sądowych tak jak ono obecnie się praktykuje, jest przepisowi §. 213 ces. pat. z dnia 3. maja 1885 Nr. 81 Dz. u. p. przeciwnem, przepis ten bowiem wyraźnie wskazuje, że pisma sądowe z reguły doręczane być mają przez pocztę w ważnych wypadkach przez zaprzysiężonych woźnych sądowych lub też wedle uznania sędziego przez naczelników gmin,

zważywszy że doręczanie pism sądowych w wielu wypadkach bardzo jest wadliwe, że doręczają się pisma te do rąk jednej osoby dla kilku osób w gminie, a częstokroć nawet nie w gminie lecz w mieście na jarmarku lub przy jakiejś innej sposobności, a interesowani mimo to całkowitą opłatę uiszczać muszą,

zważywszy, że Wysoki Sejm już po dwakroć dał wyraz swej opinii w tym kierunku iżby opłaty te zostały zniesione, a przynajmniej znacznie obniżone — zaś c. k. Rząd już w r. 1891 oznajmił, że na razie jeszcze tego uczynić nie może,

zważywszy w końcu, że właśnie wobec prac nad ustawą o wewnętrznym urządzeniu Sądów, wskazaniem jest, iżby Reprezentacya kraju dała ponownie wyraz swego przekonania i potrzeb ludności wiejskiej, wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd ażeby:

1) W czasie jak najbliższym wniósł w Radzie państwa ustawę zmieniającą postanowienia §. 21. rozp. Ministerstwa spraw wewnętrznych, sprawiedliwości i skarbu z dnia 3. lipca 1854 r., Nr. 169 Dz. p. p. i §. 2. rozporządzenia tychże Ministerstw z dnia 28. września 1853 Nr. 166 Dz. p. p. w ten sposób, iż znosi się opłaty za doręczenie pism sądowych w kwocie 17 $\frac{1}{2}$ ct. dotychczas pobierane i że doręczenia te w sprawach cywilnych uskuteczniane być mają bezpłatnie;

2) aby w przyszłej ustawie karnej odnośnie do przekroczeń o obrazę czci, poczynił takie postanowienia, któreby hamowały nadmierne, nieuzasadnione, a częstokroć swawolne wnoszenie skarg tego rodzaju.

Lwów dnia 28. stycznia 1896.

Przewodniczący:

Dr. Weigel w. r.

Sprawozdawca:

Klemensiewicz w. r.

